

Szerkesztői szállítás

Belső-körlevél 21. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények címzettek.

Az értékes cikkek díjaztatnak. Hírlapok nem adnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 frt.
Félévre 6 „
Negyedévre 3 „
Egy hóra 1 „

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések a hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Nágyeser hasábozott garmond sor 1. 6 kr.
Helyesdj minden hirdetés után 50 kr.
Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések felvételnek:

Eésben: Oppell Alajosnál (Wollzeile 22)
Haasensteint és Voglertnél (Neuer Markt 11.)
Posten: Lang Leopoldnál (Erzsébet-1 9 szám emelet.)

A „KELET”

előfizetési feltételei:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy hóra 1 frt.
Egyes szám ára 5 kr.

Az előfizetési pénzek — legcélszerűbben postai útvánnyal — Kolozsvárra, Stein János könyvkereskedéséhez küldendők.

A „Kelet” kiadóhivatala.

Mezőség, jul. 20. 1871.

Majd mindenik lap hozott már legalább egy vezércikket, mely a „holt idény” emlegetésével kezdődik — csak a „Kelet” nem.

Talán a különccséggel akar kaczerkődni?

Elismerem, hogy egyben, másban elüt erdélyi collegáitól, de azért ebben ő se legyen külön a többinél. Ha róf számra nem is ontja a berlini és svájci leveleket; ha vezércikk gyanánt nem is közli Molinari Andor, nagy reményű statusférfit, javaslatát a patak völgyi fogyasztó egyesület statutu-maira: azért — a t. szerkesztő úr engedelmével — őt is csak beleviszük a többiek útjára s szölünk a mi saison morteunkról.

De nem épen úgy, mint a többiek.

A sainte alliance fölbolygatott réme már amugy is visszatért sirjába s a török-orosz titkos szövetség sem igen kísért már. A török-rumén conventio ködalakja sem tudta még átlátszóságát tömöttebb formára változtatni.

Ezekkel hát ne rémitgessük magunkat.

A nagy szemöldü diplomaták is hadd menjenek Emsbe, Gasteinba, mi nem kívánjuk sem csöndes siestájukat, sem az ivó-kútak mellett szőtt cselszövényeiket bolygatni.

Láthatja, t. szerk. úr, mindezekből, hogy, ha feleséggel tollat huzattam is a lúd szárnyából; szünidőre hazatért fiam kalamárisának tartalmát föl is higitottam egy kis vízzel és mezei munkához szokott kezemet az írásra fogtam is: nem kívánok a világ politikájába beleszólani, s annak eldöntését, Európa sorsának megbíráását és — megfordítását hagyom a — „Magyar Polgár”-ra.

Én csak a mi holt idényünkről akarok egyet-mást elmondani, a mely azonban épen nem holt idény.

Nem az én gazda ember voltom indit ennek állítására, kinek ugyancsak kell most, a nyár derekán, elevenkednem, ha nem akarom, hogy majd azt mondják rólam: meghalt az idény. Az sem, hogy az esőről, árvízről, jégverésről szóló sűrű hírek nagyon is ébren bírják most tartani a szegény magyart s talán nincs megye vagy folyam mente, melynek a pihenés ez állítólagos idején mind a két keze tele ne volna útjainak, hidjainak kijavítási munkájával.

Holt idényről tehát itt szó sincs.

De nincs legfőképen azért, mert hisz talán soha oly munkálkodás, annyi sürgés-forgás nem volt megyékben, mint ép e nyáron. Egynehánynak tervezgetéseiről már olvashatánk is a lapokban s biz a többiek is, melyek kebelében csak olyan pennás emberek vannak, mint jó magam, ha késedelmesek is a tudósításokban, de nem maradunk hátul a munkában.

Innen-onnan összeülnek a képviselő bizottmányok, hogy az elkészült javaslatok fölött tanácskozzanak s azokat körülbelől el is fogadják, mert jórendén ugyanazok lesznek a kritikusok, a kik voltak az auctorok.

De azért mégis szeretnék figyelmébe ajánlani e bizottmányoknak egyet és más.

Hogy szegények vagyunk, mint a templom egere, nem kell még bizonyítgatnom, s bizony még maig sem tudjuk, hogy a majdani megyei házi pénztárak lyukas feneke hogyan fogja birni azt a sok kiadást, mely ezentul reája nehezedik! Akár az egyenes adók, akár a személyes kereseti adók százalékaik lesznek

az alap, melyre építünk: nagy, fényes kilátásokat aligha formálhatunk.

Ugyde közigazgatási teendőink nem hogy apadnának, sőt inkább szaporodni fognak és pedig nem is csak arithmetikai progressióban. Mert épen azért rendezünk, szervezünk, hogy eddigi zilált állapotainkból kibontakozva, a pontosság, a munkavégzés útjára lépünk, hogy a dictiók helyett a tettekkel fényeskedjünk végre-valahára.

A kinézés tehát ez: vagy még jobban megterheljük amugy is elég terhet hordozó adóképesse-günket — Isten őrizz! — vagy oly roszul fogjuk tisztviselőinket honorálni, hogy azok e miatt elkedvetlenedve, igazolva látandják hanyagságukat, más keresetmódokhoz is folyamodnak tisztviselői állásuk mellett — mert az éhség rosz tanácsadó! — vagy épen a szekérkenő elmélet hívei közé állanak: s ez esetben jobb, ne is rendezkedjünk.

Itt hát ugyancsak nehéz a választás, és a mi a szomorú, akár jobbra, akár balra térünk: egyre megy, mert emitt a cseber, amott a veder.

Az én csekélységem itt egyetlen kiutat lát. Reducáljuk a megyei tisztviselők számát a minimumra, de aztán honoráljuk őket a kitelhető legjobban. Én legalább azt hiszem, hogy becsületes, munkabíró, képezett embereink — már pedig talán csak ilyenekből fogjuk tisztikarainkat összeállítani — inkább választják a sok munkát jó fizetéssel, mint a sok nyugalmat a sok éhezéssel.

Elvégre meg kell tanulnunk, hogy dolog, munka nélkül elvesztünk. Azok, kiket majdan bizalmunkkal megtisztelünk, jól tudjuk, e tisztességgel be nem érhetik, abból családot fönn nem tarthatnak, — de viszont a megyék sem élhetnek meg tisztviselőik füstbodorításából.

Tehát mosson kéz kezét. Do, ut des. Adok jó fizetést, de adj jó munkát.

És ekkor, ha kevesebb számú tisztviselőt kell majd választanunk, legalább nekünk is könnyebben esik a választás, mert a sokból csak könnyebben kikelik a kevés, mint a sok jó. Mert, az igazat megvallva, ezek a mi eddigi választásaink — legalább 50 percentben — hatalmas argumentumok voltak a kinevezési rendszer mellett. Csak mondjuk meg őszintén: legelőll áll Péter, utána a sógora; azután jön a sógornak az öcsese, ennek a komája stb. stb. Innen aztán közügyeink elmaradottsága, a nép közt folyton emelkedő elégedetlenség, a viszálykodás, gyanúsítás örökkön megújuló zsvaja stb. stb.

De higyük, hogy jövőre nem lesz ez így!

Milyen szép is lenne az! Kevés számú, jól dotált tisztviselői állomásainkon a legderekabbakat látni, kiknek kezében csak úgy ég a munka, mint a jó aratóéban, kinek nyomáabn egész rendet formálnak a kévék. Igazság, rend s ennek következtében megelégedett nép, melynél nem találnak hitelre a frázisgyártók szavai. Az egyes megyék jólléte nyomán támadó országos jólét, vagyon és biztonság benn, tisztelet és jó hír künn. És olyan pezsgő élet mindenütt, hogy jövőre egy lap sem fogna vezércikket írni a — holt idényről...

A t. szerk. úr engedelmével máskor másról.)*

Z—t—i.

BELFÖLD.

Hunyadmegyéből, július közepén.

A köztörvényhatóságok átalakulása körül mostanság országsszerte felmerült mozgalnak közepette csak e megyéből nem látván eddig a hírlapokban semmi közleményt, — nem vélek érdektelen dolgot cselekedni, ha én is e részben egyet más megírni kívánok a t. szerkesztő urnak, közéletünkről holmi életjelenséget adandó.

A szervezkedési munkálatok elkészítésére közgyűlésileg kinevezett 66 tagú küldöttség 2. hó 4-ére egybegyűlvén, magát 3 albizottságra osztotta be, — bizván az egyike: a megye politikai beosztása, tisztí stb létszám — ezek fizetési — s teendők megalapítását; — a másodikra: a választók és legtöbb adót fizetők névjegyzékének egybeállítását — e mellett a választó kerületek alakítását — a harmadikra pedig az állandó választmány, az árvaszék szervezésére és az árva ügyek mikénti átvételére vonatkozó tervezetek, vagyis javaslatok elkészítését.

A két utóbbi bizottság működési eredményétől nincs még eddig határozott tudomásom, mert noha kimondattott

*) Kérjük.

Szerk.

volt a tagok állandó együttmaradása, tagjai jobbadán még az nap eloszlottak ad proprios lares, bihetőleg azért mert e tiszteletre méltó honpolgárok mező-gazdaságaik jelen elmaradottsága s a júliusi hőség közepette hazafüi áldozatuk készségének 24 órai türelemmel elég tanúságot véltek adhatni, miért is ezek tevékenységéről ezuttal hallgatnunk kell.

Az előbbi bizottság azonban a köréhez tartozó javaslat kidolgozására kebeléből egy 7 tagu bizottságot bocsátván ki, ez munkálatát az e hó 12-re egybegyűlt albizottság elébe — ha lehet 28 helyett 12 tagot annak tekinteni — terjeszté, mely némi csekély módosításokkal el is fogadtatott.

E szerint lenne a megyében — mellőzve a segéd-kezelő tisztí s szolgaszemélyzetet — alispán egyik 2400, más-sik 1800, 2. főjegyző 1600, 3. aljegyző 1000 és 800, 1 árvaszéki elnök 1200, 2 ülnök 800, 1 tisztí ügyész 1200, 1 közigyám 800, 1 pénztárnok 1000, 1 ellenőr 600, 1 számvevő 1000, egy főorvos 1000, 3 alorvos 500, 1 bába 120, 1 mérnök 1000, 1 erdősz 1000, 2 ártbizos 400, s végre 15 szolgabíró 850 frt fizetéssel, kinek kinek munkaköre, a mennyiben a törvény külön nem rendelkezik, megszabtván.

A különben elég törpe számú bizottságban egyebek között élénk és húzamos vitát keltett a 2-ik alispán és főjegyzőség kérdése.

Azok, kik elleneztek a törvény szempontjából indulva ki, midőn a szükségesség által indokoltak nem talál-ták, a hivatali teendők megoszthatatlansága, s ebből folyó felelőség fogalmával összeférhetetlennek, következőleg az egész törvény szellemével egybeütöközőnek látták a második alispánságot és főjegyzőséget, és így aunál kevésbbé vél-ték fellálíthatónak, mivel a különben is az önjereje útalt megye ez által csak szükségfeletti költsékezéssel terhelte-ték; míg ellenben a javaslat védői mellőzhetetlennek vél-ték e két tisztí állomást: mert a közigazgatásnak egy alis-pán általi kezelése majd nem lehetetlen, mert a törvény nem zárta ki a két alispán és főjegyzőség lehetőségét, sőt feljogosította a megyét új hivatalok rendszeresítésére stb; s mert végül a román nyelvben való jártasság tekintet alá veendő körülmény lévén a jogegyenlőség és testvériség ezt meg is követelik.

Vége is a személy szerinti szavazás — 7 5 ellen — döntött.

Mint objectiv szemlélőnek, nem lehet feladatom sem a személyek, sem az eltérő nézetek felett véleményt mon-dani, itéljen e felett e sorokban és a sorok közt feltál-lhatókól az olvasó s kivált az illető közönség, de két megjegyzést még sem mellőzhetek.

Elsője az, mikép különösek tetszett előttem az, hogy a másod alispánságot és főjegyzőséget javaslatba hozók sorában, sőt indítványozó képpen egy ország-gyűlési s épen jobboldali képviselőt láték, kinek alkalmasint avatottnak kelle lennie a törvényhozás intentioival, s a fennforgó tör-vény szellemével.

Másika az hogy az a daemon, mely a megyei köz-élet minden tevékenységét eddig is folyvást zsibbasztotta, úgy látszik jövőre is kísértetni akar. Videant consules...

Az előadottak szerint tehát a megyei szervezetre vonatkozó előmunkálatok egyik s tán nem bibázom, ha mon-dom, legfontosabb ága mi nálunk két retortán keresztül ment, hátra van még a törvény értelmében három laboratoriuma melynek mikénti eldölése az illetők közérdekeltségétől és belátásától függ.

Tán lesz alkalmam, ha t. szerkesztő úr is úgy akarja, az ezután történendőkről is tudósítani annak idejében, mert illőnek tartom, hogy e mozgalmas időben tudomást nyerjen az olvasó közönség e megye politikai életéről is. Addig is Isten velünk! (A viszontlításig! Szerk.)

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, július 24.

(s.) Az egymást érő démenti után és daczára, mely a francia kormányelnöknek a pápához intézett levelét apocryphnak declarálta, még mindig átalános a hiedelem az angol, francia és német sajtóban és közvéleményben, hogy Thiers ur valóban jónak látta megvigasztalni a szent a-tyát, habár levele nem is bir épen avval a szöveggel, melyet a „Times” közölt volt.

A körülmény, hogy e hir, daczára Favre külügyér a nemzetgyűlésben tett nyilatkozatának, oly makacsul tartja magát: nagyon valószínűvé teszi azt; sőt vannak, kik politikai szempontból nemcsak menthetőnek, de sőt igazoltnak készek a francia kormány elnökének e tettét tartani, mely ha mindjárt egészen magánjellemmel is bírna, minden esetre befolyással van a francia és olasz nép közötti politikai viszonyra.

Az „Aug. All. Zt.” erre a viszonyra s Thiers ur e vélt eljárására nézt florenzi levelezőjétől figyelemre méltó cikket hoz, mely tisztán megvilágítja a kérdést.

Florenzi politikai körökben — ugymond — egy perczig sem tartották hitelesnek azon levelet, melyet Thiers ur állítólag a pápához írt. A jelenlegi francia kormány-elnök politikája tényleg abban összefonosul, hogy időt nyerjen és lélekzetet vehessen. Thiers ur jól tudja, hogy a je-

lenlegi viszonyok között nem kereshet összetűzést Olaszországgal, de másrésről érzi, hogy kímélnie kell a francia nép nagy (?) részének clerikális érzelmeit is. Ő nem tiltakozik az ellen, hogy Olaszország Rómába teszi át székhelyét, de meghagyja a római francia követeknek. És, hogy ne vegyen részt a bdivonlasi ünnepélyben Thiers azt hiszi, hogy el fog jönni ismét a perc, melyben Franciaország a quos egot fogja odadörögni Európának. . . . Az olasz nép ösztönyszerűleg érzi, hogy az olasz s a német egység, mint a melyek körülbelül egyidőben születtek, még hosszabb ideig fognak solidariter együtt ellenállni minden támadásnak. — Hogy ezen okoskodásban sok igazság van, azt lehetetlen kétségbevonni. Mi is úgy vagyunk meggyőződve, hogy Németország s az olasz állam egyelőre egymásra vannak utalva.

Daczára, hogy Franciaország államélete a nagy vihar lezuga után hovatovább belügyei felé fordul: mégis a francia föld az, mely a politikai kombinációknak gazdag anyagot nyújt s mintegy központot képez.

A francia állam belső rendezkedésében egyik elsőrangú helyet a finansialis kérdések foglalnak el. Pouyer-Quertier, a pénzügyminiszter tudvalevőleg legbuzgóbb híve a védvámoknak, minek a nemzetgyűlésben is sok barátjára számolhat; a hatalmasabb ellenpárt azonban nehezen fog beleegyezni Pouyer-Quertier ez irányban tett javaslataiba.

A másik fontos pénzügyi kérdés, melyet az egész nemzet szeretne mielőbb teljesen megoldani, mert a gyűlöletes occupatio megzúnta függ attól: a hadikárpótolás. Mint Berlinből jelentik, a francia kormány eddigelő főképp bankjegyekben és váltokban törlesztette le a hadikárpótolás első részleteit. Ércpénzben a francia kormány eddigelő csak 18 millió frankot fizetett, azt is német pénzben. E különböző nemű és értékű pénzek megolvasása sok időt vesz igénybe. Míg a pénz megolvasva nincs, addig a német csapatok nem hagyják el a Somme, Eure és Seine-Inferieure megyéket.

A francia véderő reformja is nagy tevékenységre utalja a francziákat. A kormány különösen a Németország felé eső új határok megerősítésére is nagy gondot fordít. Longwyvárt például jelentékeny nagyobitani szándékozik a hadügyminiszterium, Verdun és Toul hasonlólag meg fognak erősíttetni. — Bouet-Willamez tengernagy közelebb egy röpiratot tett közzé, melyben jelentékeny reformokat sürget a tengerészet számára. A tengernagy többek között azt sürgeti, hogy a hajóhad fából készült hajói ezuttal szüntessenek be, és helyettük kis, de erős páncélos hajók alkalmaztassanak, melyekkel folyókon is lehessen közlekedni.

A bizottság, mely a szeptember 4-diki kormány tetteinek megvizsgálására van kiküldve, rendkívüli tevékenységet fejt ki, bár Versaillesban okosabb dolgokkal sem volna kár foglalkozni a kormányoknak. Perry és Favre urak részletes számadást adtak arról, a mit a párisi ostrom ideje alatt műveltek. Benedetti is kihallgattatott a bizottság által, hogy számot adjon azon hirhadt alkudozásokról, melyeket egy év előtt Emsben folytatott. Gambetta is megjelent már egyszer a bizottság előtt, de még többször meg fog idéztetni. Legközelebb Keratry fog sorra kerülni.

— Pius pápa, kinek betegségről megint egy csomó hír kering, e napokban Gandalto kastélyába volt átköltözendő. Orvosai legalább fölötté ajánlották a pápának e légváltozást. Azonban a pápa makacsul ellene szegült a várakán elhagyásának. Miután fogolynak akar látszani, természetesen nem akarja fölcsereálni lakhelyét. Pius palotája előtt most olasz diszörtség áll, s ha a pápa kikocsiznék, úgy az őrség mindenesetre teljesítené a szokásos tisztelgéseket. A pápa ezt el akarja kerülni, mert azt hiszi: hogy a tisztelgések elfogadása által szentesítené a meglevő tényeket.

Spanyolországban még egyre tart a miniszterválság. Serrano miniszter az Internationale ellen nyújtott be egy programot, mely egyszerűen törvényen kívül akarja helyezni a nemzetközi munkás liga tagjait.

Bukurest, július 21. Idegen befolyás következtében az ellenzék a kamarában tért nyer. Újabb miniszter-

A 'KELET' TÁRCZÁJA.

Scott Walter.

(Folytatás.)

Rajzainak természetűségét Scott főleg azon körülménynek köszönheti, hogy ő egészen a festők módjára tanulmányozta a természetet. Ha egy vidéket le akart írni, a hányszor csak lehetett, oda utazott, pontosan följegyezte a hegyek, erdők, patakok vonalait, a verőfény hatásait, följegyezte a köveket és virágokat s nem egyszer mondta kísérőinek, hogy az efféle dolgokat a költő épp oly kevéssé alkothatja meg a maga fejéből, mint a festő, hanem segítségül kell hinni magát a természetet.

Hall kapitány, ki hosszabb ideig lakott Scottnál Abbottfordban, egész elragadtatással szól a költő adomázási tehetségéről. E tekintetben, daczára annak, hogy mindennapra száz is jutott, kimeríthetetlen volt Scott. Egy érdekesebbet közlünk itt és ezzel fogjuk befejezni Ebertyből kölcsönzött adatainkat.

Nagybátyám, Scott Watty, kezdé egy alkalommal e nagybátya híres unokaöccse, negyven és néhány éve tengerész-kadét volt Portsmouthban. Két pajtásával egy este kiszállt hajójából és időn túl elmaradt. Minden pénzüket eldorbézolták, sőt még egy végtelen hosszúságú számlát is adtak azonfölül eléjük egy parti koresmában. A hajó már jelt adott az indulásra: de a koresmárosné azt mondá: „Nem uracskám, ők nem fognak kimozdulni ebből a

krízis várható. A Bratiano-pártiak fölemelik fejüket, az izgatás folyton növekvőben van.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, július 24. 10 ó. 30 p. d. e.
Érkezett: július 24. 10 ó. 45 déle.

Az új 30,000,000 frtos magyar kölcsön iránt az alkudozások befejeztettek; a pénzbeszerzését a berlini bankár consortium veszi át a frankó-bankkal egyetértve.

A csár 26-dikán este ér Varsóba, 30-kán Pétervárra utazik.

Thiers állítólag nem fogja az angol kereskedelmi szerződést fölmondani.

A poroszok három megyét végleg kiűrtettek.

Albrecht főherczeg Pestre érkezett a se-reget inspicálni.

Kolozsvári tréceselések.

Kolozsvár, július 23.

— „Ah, be rémitő meleg van!”

„Tikkasztó hőség, 23° Reaumur”

„Azokat a gázcsögdöröket se tudják még behányani. Az ember még az utcán sem sétálhat.”

„Nem is tudom mért nézi el a város azoknak a porosz mérnököknek. Tán már nálunk is a burkus parancsol!”

„Jaj de üresek ezek a lapok! Nincs bennük semmi. Nem tudsz valami újságot a városból. Egy váltóhamisítás, öngyilkosság, duellum? Semmit se tudsz?”

„Im még a botrányok is szünetelnek. A chronique scandaleuse lapjaira sem jegyzett semmit Clio, akarom mondani a pletyka. Az ember elolvad a melegtől és megpenészedik az unalomtól. Hogy üjtük agyon ezt a délutánt?”

„Menjünk a „Kör“-be!” „Azt nézzük tán, hogy löki a billiárdot pár kozák, mikép fogja a pagátot kártyásaink néhány stereotyp csapatja, vagy az unatkozó brodstereknek akarsz kontrázni? Ugyan a cseberből verderbe kerülünk.”

„De hát hova? A muzeumkertben közönség sincs több, mint pad (azokat meg a multkor a ritkaságtérbe kandidáltad.) A sétatér meg oly mindennapi. Ugyanazon ülök, sétálók, sandolmozók, kocsiázók, kokettirozók, időkergetők hétfőtől vasárnapig, reggeltől éjfélig. X-ék faluznak, y-ék fürdön időznek. Tudod mit? Vedd elé a naptárt. Olvass pár napot előre meg hátra. Csak kapunk egy oly szentet, a kinek rovására elmehetünk valahova gratulálni!”

„Hétfőn Christina, kedden Jakab, szerdán Anna, csütörtökön Panteleon. (Senki afféle ismerős. Hová tüntettek szép napjai a füredi Annabánoknak?) Visszafelé Magdolna, Praxedes, Illés propheta...”

„Hijába keresgél. Egy Illés ismerősöm van, az is volt, az öreg Edvi Illés Pál, ki az unalom ez országából pár hét előtt a hús tulvilágba költözött. Ha nem segít a kalendarium, kiségit a „Kolozsvári Közlöny.” Nem kaptál az emberek közt olyat a kit meglátogathassunk, ime a „Közlöny” egyedül eredeti rovata: hirdetései ez estére kimentnek az unalomból, keressük fel Casanova Fáni, „a világhírű állatszeliidító állatjait!”

„Vixisti Galilae! Heureka! — kiáltám felugorva pamlagomról, mint a fajsúly feltalálásakor furdójéból. Archimedes. Csakhogy én örömemben nem futék ki a tudós öltözkébe az utcára, Syrakusában nem volt oly szemes a policzia, mint nálunk, hol még a hosszutürelmü Csizsár ur sem szenvedne el ily paradicsomi szemtelenséget. Bár úgy féltünk, hogy Casanova asszony-nak mulatság kereső hosszas tanakodásunk után felfede-

szobából, míg tartozásukat meg nem fizetik.” Hogy hitelt szerezzen szavainak, mindjárt egy-két markos rendőrhivatalnokot is szerzett maga mellé. Az urfiak látták hogy kelepezébe jutottak és elővették minden ékesszólásukat, hogy megszabaduljanak. „Nem, nem,” lármázott Hurtig asszony, „nekem meg kell kapnom a magamét vagy egy, vagy más módon. Azt jól tudják az urficskák, hogy ugyancsak lesz „ne mulass”, ha a hajó indulása előtt vissza nem térnek.” A kadétek hosszú képet csináltak és beismerték, hogy az asszonynak igaza van. „De mondok egy mentséget”, kezdte újra. „Tudják az urak, én itt ezt az üzletet, mint magános asszony, nem vihetem tovább. Akármilyen férjet, vagy legalább házassági bizonyítványt kell szereznem és ennél fogva az az egyedüli föltétel, a mely alatt holnap reggel hajlandó vagyok az urakat elbocsátani, hogy valamelyikük vegyen feleségül. Az ördög bánja, akármelyikük lesz az; de egyiküknek lenni kell, annyi szent, különben mindahárman az adósok börtönébe sétálnak és hajójuk tovább vitorláz.” Az asszony semmi szín alatt nem állott el föltételétől, a három boldogtalan ficzkót egy szobába zárta, a hol ezek kétségbeesésükben kockát vetettek rá, hogy ki legyen az közülük, a ki pajtásaiért fölállozza magát. Az én szegény bátyámat érte a sors. Nem vesztegettek egy pillanatot sem, mentek a templomba és Watty a skót rövid és sommás eljárás szerint feleséges emberré lett. Az ifjasszony azután mind hármukat fényes reggelivel és annyi borral vendégelte meg, mennyi csak beljök tért, azután bepakolta őket egy kocsiba és elküldte a kikötőbe. A hajó elvitorlázott és a czimborák megesküdtek egymásnak, hogy e történetről

zett állatjai valamikép elfutnak előlünk sivatagos hazájukba, nyugtalan vágyódásunkra féket kellett vetnünk, a mig nem öltöttünk komot tolettünk helyébe magunkra tisztas öltözkéket. No, így már utnak eredhetünk. Bár közelgett a productio órája, a nap elég bántóan verte fejünkre sugarát, és mészköves járdánk az égi világító visszfényt, hogy a „Kelet” által annyiszor „beboulevardozott” középútcán a máig hiányzó fasorok árnyának védelmét nélkülözzük. S mig gondolatom a leendő sugárut kis Párisát járta, a Trencsivár személtűczkájának arczomba lehelt trágayallata emlékeztetett a pár év előtt Kolozsvárt általam kalauzolt francia felkiáltására: „Voici l'Asie qu'y commence!” itt kezdődik Ázsia!

Igenis, nem csak hogy itt kezdődik Ázsia, nem nagy képző, csak nyolczvan krajczár belépti díj kell hozzá és ha nem is ázsiai kényelemmel, de egy falóczától várható commoditással elhelyezkedhet Ázsia s Afrika fiai között.

Casanova asszony állatseregletében vagyunk. A közepén levő mutatványhelytől jobbra a puszták királya foglalja el trónját vagyis kalitkáját. Egy nyolczéves himoroszlány, melynek gazdag sörénnyel díszített teste, aczél szilárd tartása alkalmasak elhitetni az emberrel, hogy ez okos állat tudatával bir a Birák könyve mondásának: „Az oroslány az állatok királya, mely legerősebb.” S „a végtelen birodalom helyett adának neki egy kis ketreczet.”

Mellette a szomszéd ketreczben jól megtermett sivatag királyné ő felsége, jobbán három ifju herczeg foglal helyett. S mig szülik komor homloka a mult emlékeinek gondolatait árulja el, az aprók „procul negotiis” gondtalan nyujtják ki lombos testecskéiket, nyaldossák fogházok rostélyvasát, s kergetik farkok pattogatásával az alkalmatlankodó legyeket és az unalmat.

Casanova Fáni asszonynak tőlünk nemcsak a huszáröltözkéket, egy kis politikát is el kellett sajátítania. Kormányzó helye balján helyezte el az ellenzék czimeres állatját, a tigrist, mely ellenzéki hajlamainak megfelelő nyugtalansággal mozgatja gyönyörűen csikozott testét, s forgatja hatalmas szemait, mely oppositionalis szikrákat szór.

Petőfy verssorait idézném reá:

„Öt áll merően, méltóságosan,

Még mostan is mily méltósága van”,

ámde az ellenzék czimeres állatja kétségkívül visszautasít minden méltóságos állást és czimzést. (A mig t. i. meg nem kínálják vele. A szerk.)

Mellette a természetrajz classificatiójának megfelelő rendben az eb és macskafélék közt átmenetet képező egy otromba testű hiena, ennek szomszédjában két csapat vidám farkas örzi kalitját. Örzi a mig a zene megszólal, Casanova asszony előlép, a vadon fejedelmek egymásután előszólítják, a büszke oroslányt az ugráltatásig megalázza, a vad tigrissel pisztolyt lövet ki, a kegyetlen hyenát égő abroncson ugráltatja át s kendő apportírozásra fogja, s a farkasok csapatjával egy kedélyes csárdást járát, mely közben csak úgy hull reá a nyalka (vagyis reányalt) farkascsók.

Ime hová sülyeszlik a megfélemlített erőt az ész. Vagy Hegellel szólva „Wen! zwischen zwei kämpfenden Ichten das eine Selbst die Angst des Todes beklommen hat, so kann in dem knechtisch gewordenen Selbstbewusstsein die Freiheit nicht zur Wirklichkeit werden.” Ebben rejlik a bátorság bece, a gyávaság nyomora, a szolgaság megfélemlítése. Az állatok cepperlizése, s a cigány-zene kacskaringós dallamai mellett a psychologia legkomolyabb problémáiba mélyesztett a szelidített állatszolgaság nyomorult látványa: „egy remegő tigris, egy talpnyaló oroslány!”

„Jaj de unalmas vagy már!” e szókkal serkentett merengésből indulásra társam, kivel együtt jöttünk mulatni.

„No, ha unalmas vagyok, megírom ma a „Kelet”-nek az első tréceselést!” Az uborkaidény hangulata

*) A vendégnek minden szabad.

Szerk.

örökre hallgatni fognak. Miután a koresmárosné csak üzleti és rendőri tekintetéből akart férjes asszonyn lenni, ő maga indítványozta még a fényes reggeli alatt az örökös elválást. Egynehány hónappal utóbb Jamaikában egy csomó újságot adnak be a midshipmans cajútbe. Watty, ki egy ideig közönyösen lapozta az újságokat, utóljára egy portsmuothi rablőgyilkosság leírására jutott. Hirtelen fölugrott és elragadtatásban meglepetkezvén pajtásainak tett esküjéről, elkiáltotta magát „Hála istennek, fölakasztották a feleségemet.”

Elze munkája, bár nem hanyagolja el az embert, mélyebben, több szorgalommal és kedvvel buvárolja Scottban az író. Ezzel a mi meggyőződésünk szerint a helyesebb, sőt egyedül helyes út követi, mert egy-egy író életrajzában a külső események csak annyiban érdekelhetnek bennünket, a mennyiben hozzájárultak azon érdeknek alapjához, melylyel az író iránt viseltettünk: szelleme fejlődéséhez. Ily valódi írói életrajzoknak mesterei az angolok, mig a németek az aprólékoságok iránti hajlamukkal, ezek összegyűjtésében tanusított szorgalmak fitogtatásával sokszor elejtik a jelentékenyebbet a csekélyebb érdekű kedvéért. Elze azonban mind Byron-jában, mind Scott Walter-ében meglehetősen érzéket tanusított a határok iránt, melyek között egy-egy nagy író biographjának mozognia kell. Belőle is közlünk néhány érdekesebb részletet, köztük különösen azt, melyben szerző Scott viszonyát a német irodalomhoz vázolja.

(Vége köv.)

Beothy Zsolt.

megsavanyítja a legvidorabb kedélyt is. Legalább tárczám hangulathű, időszerű lesz, s lehet az uborkaidényben felkap vele az uborkafára. Fürgeházi.

**Észrevételek mérnök Velics Lajos ur „Koiozs-
megye közönségéhez“ czimű cikkére.**

Midőn Velits Lajos mérnök urnak a „Kelet“ idei 162. 163 és 164 számaiban megjelent cikkére a magam részéről észrevételeket kívánok tenni, nem állhat szándékomban a szerkesztő ur szivességgével és a közönség türelmével visszaélni s így le kell mondanom arról, hogy azt a sok valótlanságot, rossz indulatú rágalmazást és gyanúsítást, a mely a mérnök ur cikkében foglaltatik, érdeme szerint egyenkint megczáfoljam és visszaautsítsam. Különben is azt hiszem, hogy a mérnök urnak is elég lesz annyi, a mennyit mondani fogok, pedig higgye elkíméletes leszek, mert előttem nem esik teljes beszámítás alá egy ilyan tett, a melynek anyja a vak szenvedély. Avagy mi más okból mint szenvedélyes gyűlöletből vitte ez ügyet hírlapi térré, a mi a nagy közönséget nem s csak is Kolozsmegye közönségét érdekli? Nem volt-e szép alkalma a mult bizottmányi gyűlésen, ama bizonyos kérdésre, mind ezt elmondani a mit itt összeírt? Hisz jelen volt, hallotta. Nem; egy ilyen tisztesség eljárás nem elégítette volna ki hamis bosszu szomját; az ő molochjának a kellett, hogy nevemet a nagy közönség előtt meghurczolja, vak dühében nem vévén észre, hogy a felhajtott kő még rá is visszaeshetik. Neki hírlapi polemia kellett: legyen akarata szerint.

E most mindennek előtt előre bocsátok egy megjegyzést. A mérnök ur finom ravaszsgal egy lehetetlenné tett mond el czikkében némely dolgokat az én nevémmel, a melyekért én nem lehetek felelős, s nem kétlem, hogy a felületes olvasót rá is szedte s sikerült elhitetni vele, hogy azok is engem terhelnek.

Igy mindjárt cikke elején elpanaszolja, hogy ő egy javaslatot tett 1869 év elején, a melytől az út építés körül nagy sikert remélt, de az „a tkts tisztség által elvettétvén, a bizottmányi gyűlés elébe sem került.”

Oka vagyok-e én, hogy élehetetlen javaslatát a tkt. bizottság elvetette?

Hogy elhitesse, hogy oka vagyok, egy lehetet alatt mondja el, hogy minden igyekezete és törekvése gátolva volt az én folytonos beleszólásom és megfoghatatlan hanyagságom által.

Ebben szándékos ferdtés van, s felhívom a mérnök urat, ösmerje becsületbeli kötelességének bebizonyítani, hogy én valaha az utépítés műszaki részébe felsőbb meghagyás nélkül belé szólottam.

Igen is belé szóltam 3 csatorna irányának kijelölésébe, felsőbb meghagyásból; támogattam őt két új kijelölésénél szintén felsőbb meghagyásból; s belé szóltam egy hid (de nem út) építésébe, belé szóltam továbbá az út építés adminisztratív részibe kötetességből a mit, hogy tennem kellett mutatja a mérnök urnak azon felkiáltása: Ki volt az ki (az utunkaerő beosztására) meg nem jelent? Gyarmathy Miklós alispán.

Logikanak szép logica ugyan azt követelni, a mit feljebb a 20-ik sorban megtagad.

Bár csak lett volna alkalmam belé szólni a vállalkozó ut kijelölésébe is, akkor legalább nem szidnák annyit a mérnök urat a szegény utasok.

Mert hogy a mérnök ur műtani képessége a belé szólásra igen sok tért enged mutatja a m.-valkői templom esete is.

Elmondjam? — — Elmondom.

Az illető jár. szbiró bejelenté a tisztségnek, hogy a m. v. alkói ev. ref. templom boltozata megrepedt s félt, hogy bedől. Mérnök Velits Lajos ur kiküldetett annak megtekintésére ki is ment, meg is nézte s azt véleményezte, hogy a templom bezárandó. Ezen az egyházi hatóság nem nyugodván meg, második szemle lételrendelve s azt már a valóban értelmes és alapos képzettségű Kolozsvár városi mérnök Tompa János ur eszközölte.

Elég annyit mondanom, hogy az ő véleménye épen ellenkező. De érdekes, hogy Velits Lajos ur tudományát minő csekélység tette próbára. A templom egy igen régi épület s falai úgy vannak építve, hogy alólról felfelé szemlátomást szűkülnek úgy kívül mint belől. A ki tehát a templom falát kívülről nézi, megesküszik rá, hogy befelé dől és megfordítva. A mérők ur belőlről nézte meg ergő a falról szakértelemmel nyilvánította, hogy ki felé dől. Mennyi bajt okozott ezen szak (?) vélemény a tiszt-ségnek.

Gyarmathy Miklós.

(Folytatása köv.)

NAPI HIREK.

Kolozsvár, jul. 24.

— A miniszterek e hét elején pár minisztertanácsot tartva s a közös folyó ügyeket elintézve, nyári szünidejük élvezését kezdik meg. Gr. Andrássy Terebesre utazik.

— A birodalom berlini nagy követévé, mint bizonyosra állítják, gr. Károlyi Alajos fog kinevezettni.

— Kerkápoly pénzügyminiszter, a pesti lapok hírei szerint 20 millió tallérnyi kölcsönt kötött egy consortiummal, melyben több magyar, bécsi, párisi, londoni pénzinté-

— A magyar keleti vasút igazgatójává Fackh Károly vezértitkár nevezetett ki.

— Tolnai Lajos közelebb sajtó alá rendezi újabb beszélyeit, melyek két kötetben Aigner Lajos kiadásában látnak napvilágot.

— A kereskedő fiatalság vasárnapi májálisa, mely körülbelül be is rekesztette az időnyt, mind a gyönyörű szép idő, mind pedig jókedv tekintetében méltó uaokája volt elődeiknek. S ez kétszeres érdem, mert hát a ki beteszi az ajtót, az csak hátul szokott helyet kapni, meg Kolozsvár elite közönségének egyrésze már el is távozott fürdőre.

falura. S ha mégis szép közönség diszíté vasárnap is az árena ezuttal a többiekéhez képest legpazarabb fénynyelv világított lejt-termét: ez is mutatja, hogy mily vonzóerővel bír a mi szépeink előtt még annyi májális után is a kereskedőké.

— **Romenyit**, mint m.-vásárhelyi levelezőnk írja, nagy örömmel várják oda. Művész hazánfia kétszer csütörtökön (27-én) és szombaton (29-én) fog ott föllépni, s kivüle és Plotényn kívül a pesti nemzeti színházi képezde egyik szög tehetsége növendék tagja Birle Katinka k. a. fog énekével közreműködni. Fehérvári színtársulata pedig egy-egy jó vígjátékot mutat be ezuttal a közönségnek, s így a kínálkozó élvezet, elmondhatjuk, nagyleend. A városi és közel vidéki művelt közönség már előre is örvend Reményi és társa jövetelének, s mint már más kéz izben igaz székelv-magyar vendégszeretettel klvánják őket fogadni.

— A Hivatalos lap tegnapi számában a következő pályázati hirdetést olvassuk: A Kolozsvárt f. évi október hó 1-én megnyitandó állami tanítóképezde mellett következők állomásokra hirdettetik pályázat: a) Egy rendes tanári állomásra a szám- és természettani szakban; ezen állomással 1000 frt fizetés és 100 frt lakbér van összekötve. b) Egy segédtanári állomásra, melylyel 450 frt évi fizetés jár, ezen felül az intézetben szabad lakás és az intézet köztartásánál ingyen étkezés. c) Zene-énektanítói állomásra 700 frt évi fizetéssel s 100 frt lakbérrel. Ezért köteles lesz a szintén Kolozsvártól levő állami tanítónő-képezdében is a zenét s éneket tanítani. d) Rajz-szépírástanítói állomásra 700 frt évi fizetéssel és 100 frt lakbérrel. Ezért szintén köteles lesz az ottani tanítónő-képezdében is a rajzot s szépírást tanítani. e) Tornatanítói állomásra 400 frt évi fizetéssel. f) A tanítóképezde melletti gyakorló iskolatanítói állomásra 700 frt évi fizetéssel és szabad szállással. Ezen állomásra okleveles tanítónők pályázhatnak. g) A tanítónőképezde melletti gyakorló iskolatanítói állomásra 700 frt évi fizetéssel és szabad szállással. A pályázók képzettségükről s eddigi netalán szolgálataikról szóló okmányaikat f. évi augusztus hó 20-ig a m. kir. vallás és közoktatási minisztérium ígató hivatalához nyújtásuk be. Budán, 1871. évi jul. hó 17-én. A vallás és közoktatási m. k. minisztériumtól.

— A „Magyar Polgár“ című humoristicus lap mindegyre kinyilatkoztatja, hogy lapunkkal megszünteti az irodalmi összeköttetést, de azért mindjárt-mindjárt beleakad egy-egy cikkünkbe. A szerkesztői asterisus természetesen azért mindig „föntartja a régi viszonyt.“ No, jól van. — Ezúttal b. Orbán Balázs, a haza legfiatalabb atyja, tiszteli meg (!) lapunkat néhány „rendreütasítással.“ (Pedig minden esen tudjuk, mihez tartsnk magunkat vele szemben.) A fiatal honatyának t. i. most jut eszébe, hogy kimosakodjék eo tempore a demagog báró ellen emelt vádunkból, ki — mint m.-vásárhelyi fáklýszenei szónoka mondá — a la Nagy Sándor, meg nem oszthatván katonáival az egy sisak vizet, illetőleg bárói címet, eldobta azt is magától. Előizlettétől — egy hosszú vezércikkben bámulatos democrata (?) szerénységgel szólván önmagáról, jézusi alázatossággal ítélvén eleveket és holtakat — arra tanít meg bennünket, hogy micsoda elvezemedett protestánsok vagyunk mi (nem emlékszünk, hogy őt akár derék katolikusknak, akár derék unitáriusnak neveztük volna); hogy ő micsoda keresztet hordozó szamaritánus (már t. i. krisztusi keresztet hordozó); hogy őt nem dirigálja semminemű aristocratia (még a ratioocratia sem); s hogy ő igen érdemdús honhazafi, miután több választókerületben visszautasítá a jelöltséget, hol pedig a baloldali jelölteket mind megválasztották — (vajjon őt is megválasztották volna?...) sat, sat, Mártásképen elfordul még a cikkben a bajusz, a martyrság, Rakóczy, a republica stb. stb. — egy csomó öndicsőítés, politikai éretlenség, logikai következetlenség, és a miben b. Orbán főereje rejlik: kiteremtettézt frázis. A jövő cikkben, vagy cikkekben (oh jaj nekünk!) következik a só- és dohány-monopolium nemzetgazdasági (!) méltatása. Köszönjük ezt a kis otiumot. Addig legalább mind olvashatjuk Rótschert, Schäfflet stb.

— Br. Bánffy Dánieltől, Dobokamegye főispánjától, a következő sorok közreadására kértünk fel: A Hídal-
más és vidéke víz által károsultainak felségelésére kez-
memhez bejött az erdélyi királybiztos ur önnagyméltósá-
gától 200 frt. Szacsvai Sándortól 10 frt Szacsvai Sándorné
br. Wesselényi Józsefa önméltától 5 frt, összesen 215 frt,
mely összeghez magam is 50 o. é. frrtal járulván, az összes
265 o. é. forintot a csapást leginkább érzők között folyó
hó 16-án személyesen ki is osztottam.

(ly. S.) Eglofsstein Amália báróné, a „Nők Lapja“ szerkesztőnője július 21-én Deesen időzett, a nőnevelés és a nők helyzetének javítására alakult egyesület alaptőkéjé gyarapítására gyűjtött; de különösen egy nemzetközi női iparkiállítás érdekében fáradozik. Adjon isten sok ily honleányt a hazának, s a nőnevelésnek! kövesse siker, áldásos siker nemes fáradozását!

— Hogy kell a monarchiát megmenteni? e kérdésre így felel meg a Hon. Egy horvát származású volt csendőrként nyújtott b a magyar parlamenthez, melyben látónak ihlettel jósolja meg az osztrák-magyar monarchia ellenyészttét, ha a sorsát intéző férfiak nem fogadják el a tanácsot, mely a következő öt pontba van foglalva: 1) Öt ember menjen Bécsbe (as eredeti szövegezés szerint: fünf Mann müssen nach Wien gehn), s ultimatummal vegye rá a királyt, hogy monarchiáját Budáról kormányozza, mert a súlypont Magyarországon van. Andrásy lesz a küldöttség feje, követi két mágánas, Deák és Jókai. Ha Jókai nem akar menni, el kell vinni erővel (er ist dazu zu zwingen). 2) Fáradhatlanul az „erő-ár“ (Kraft-strom = hadsereg) helyreállításán kell dolgozni. Én megígérem közreműködésemet. — 3) A „szellemár“-ral („Geisten-Strom,“) a lehető legnagyobb kímélettel kell bánni s azt kielégíteni. — 4) A dél-szláv tartományok „per Bausch und Bogen“ átadandók a birodalom másik felének; mert nem pázolnak Magyarországhoz. Szellemük annyira meg van romolva, hogy nem lehet velők állandóan „pactálni.“ Ellenben Lengyelországot Magyarországhoz kell csatolni. — 5) Az ösök tisztetetre méltó példájára a trónörökös megkoronázandó. Ez öt pontban foglaltatik a monarchia létfeltétele. A kérésvénynek az országgyűléshez beadása és pártolása ugyanazon

Jókainak van „meghagyva“, kit a volt csendőr erőszakkal Bécsbe akar vinni.

KÖZGAZDASÁG.

A marhavész és a marhaszállítás.

Alig voltak gazdáink néhány hó óta ment egyik legnagyobb veszedelmük, a marhavész félelmétől, már ismét felmerül mezőgazdaságunk e pusztító ellensége s hivatalos tudósítások szerint három oldalról is közeledik a baj: az erdélyi határokon, Galieziában és Bécs környékén majdnem egyidejűleg tört ki s talán ismét nagy áldozatokat fog követelni. Annál komolyabb figyelmet érdemelnek egy bécsi szaklap alapos fejtegetései, melyekben kimutatja, mily megbocsáthatlan hibák követtetnek el nálunk egyáltalában a marhaügy körül, holott ennek mai nap nemcsak a gazdákra, hanem a nagy városok fogyasztóközönségére nézve mélyen beható jelentősége van.

A marhavész és övszerei felett temérdekét írtak már s az bizonyos, hogy míg Oroszországban és a dunai fejedelemségekben más intézkedések nem történnek az ott ezerszámról vadul legelő cserdákkal való bánás iránt, a vész mindig meg fog ujlalni s el fog terjesztetni Európában. I. bajt mi nem orvosolhatjuk, hanem igen is védhetjük magunkat ellene s hogy ez mennyire lehetséges, bizonyítja Poroszország, mely daczára annak, hogy a podoliai marhaszállományok által éppen úgy veszélyeztetve van, mint Magyarország Románia felől, mégis alig említésreméltó veszteségeket szenved. Csakhogy Poroszországban a kormányintézkedések nem maradtak papiroson, mint nálunk, hanem a legvezélszerűbb vesztéginézeti szabályok a legnagyobb szigorral és pontossággal hajtataknak végre a határonkon; a belsőbb vidékeken pedig megfelelő egészségügyi és rendőri szabályok vannak életben és kerületi pénzzárulékok segítségével pénztárak létesítettettek, melyekből a gazda kárpótlást nyer a lebunkózott állatért, mely ott nem csakakkor öletik és semmisítettetik meg, mikor már beteg, (mint nálunk szokás), hanem akkor is, ha csak némileg gyanus, úgy hogy a baj terjedése jóformán lehetetlen, mert azonfelül, hogy már a gyanus állatok is leöletnek, az illető kerületek kérelhelten szigorú katonai zárlat alá helyeztetnek. Így történt aztán, hogy p. o. 1865-ben, midőn a marhavész egész Európában elterjedt s kiszámíthatlan károkat okozott a gazdáknak, — (kivált Magyarországon), Poroszországnak alig néhány határkerülete szenvedett némi csekély veszteséget.

Felteslege magyarázni, — mennyire összefügg a marhavész terjesztése a marhaszállítási intézkedésekkel. Az vitás kérdés még, vajjon terjed-e a vész pusztán a levegőben is; de az bizonyos, hogy döntő befolyása van a vész terjedésére és nagyságára annak, — minő elővigyázati intézkedések történnek a vasuti szállításnál. Megbocsáthatlan, sőt megfoghatatlan azon gondatlanság, sőt lelkiismeretlenség, melyet ez irányban úgy a marhakereskedők, mint a vasutársulatok tanusítanak, habár a hiba majdnem kizárólag őket terheli e téren. Eljárásuk azon gondolatot ébreszti, hogy nem csak arról nincs fogalmuk, mily mégherhetlen károkat okoznak könnyelmű eljárások által az összes nemzetgazdaságnak, hanem még saját érdeküket sem bírják megérteni. A vasutigazgatóságok a helyett, hogy a szállítási módokat javítására törekednének, akár könnyből, akár hamis fölfogásból kézzel-lábbal ellene dolgoznak; a mesés fizetésű igazgató urak asztaláról nem hiányzik soha a jó kövér falat, nem látszanak tehát azzal törődni, ha százazrekre rugó kár is történik a marhaszállítmányoknál, ha a nagyvárosi lakosság egészségtelen rossz táplálékot kap, sőt épen azon osztályok, melyek leginkább szükséglik, egyáltalában nem is kaphatják az erejük fenntartására nélkülözhetlen ételmi cikket, mert a gondatlan szállítási kezelés mellett történő károk az árakat oly magasra rugatják, hogy a szegényebb osztályok egyáltalában meg nem fizethetik.

Szembeötlő példa történt e tekintetben közelebb Bécsben. Bécsnek szükségei természetesen még nagyobbak, mint Pesté s egy bizottság kísérletet rendezett arra nézve, — hogy mily módon lehetne a szarvasmarhát legelőnyösebben szállítani. A vasutársulatok igazgatóságai meghívtak az eredmény fölvetelére, és — egyetlen egynek képviselője sem jelent meg. A hivatalosan konstatált eredmények pedig igen figyelemre méltók. Ugyanis négy-féléképen történt kísérlet. Harmincz darab lehetőleg egyforma állat szállítottott bizonyos távolságban a régi mód szerint, azaz etetés-itatás nélkül, s minden darab vesztett súlyából 62 fontot; a második módnál, itatással, vesztett 49 fontot; a harmadik módnál etetés, itatás mellett 48 fontot, végre külön készülékk, uj kocsikban, etetés és itatás mellett 21 fontot. Nem nagy kombináció kell hozzá, hogy ha a 21 és 62 fontnyi veszteség közt levő különbséget tekintetbe vesszük s alkalmazzuk azon több százezer darab marhára, mely vasutainkon évenként szállittatik, megtudjuk, mily óriási veszteség tűnik elé.

Ehez járul még aztán azon milliókra rugó kár, mely, mint főleg érintettük, abból származik, hogy a gondatlan kezelés folytán a keleti marhavész és más betegségek százmértőföldnyire elhurczoltatnak, s helyrehozhatatlan sebeket ütnek gazdaságunkon.

Ideje volna, hogy a kormány valahára ezen egész ügyet fölkaroló czélszerű és szigorú intézkedéseket tegyen, nehogy akkor bánkódjunk, mikor majd ismét belejutottunk már a bajba.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Jul. 22-en 5%. Metalliques 100 frt 59.85. Kamat
—, 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 69.15. 1860. Köl-
csön 101.70. Bankrészvény 769. Hitelintézeti részvény 283.
frt. 285.20. London 10 ft. st. 100 frt. 23%. kr. 123.08.
Ezüst 121.50. Cs. kir. arany 5.85⁵/₁₀. Napoleonor 9.82.

Urbéri kötvények: Magyarországi 79.40. Temesi
77.50 Erdélyi 75.75. Horváthországi 86.25.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

Udvari szállító

Hoff János ur központi raktárának Bécsben,

11. Kärntnerring 11.

Maláta-kivonat-egészségi-sörével

addigelő igen sikeres gyógyhatást idéztem elő több mellbetegnél ismételve kérek az itteni Marcus Drossalle, cs. k. főhadnagy és katonai iskola-parancsnok czimére, a fentnevezett sörből 12 palackzal küldeni.

Dr. Godra, főorvos.

Pöggstall, márcz. 24. 1871. Kérek számomra

Maláta csokoládét és Maláta mell-cukorkákat

küldeni, szintén mindkét készítmény kiválóan sikeresnek bizonyult mellbetegknél és lábbadozóknál.

Dr. Augustin Heigel, gyakorló orvos

Valódi Hoff-féle Maláta-készítmények egyedüli áruháza Kolozsvárt Karvázy Gyula, Fehérvárt Csiki Kristóf, Segesvárt Teutsch J. B. Dézsen Krémer Sámuel, Gyergyó-Szt. Miklóson Lázár Antal özvegye és fiainál.

Közzgyülés.

A m.-valkói, kelezeli és k.-ujfalusi kisebb birtokosságnak

f. jul. hó 27-én d. u. 5 órakor

közzgyűlése lesz Kolozsvárt b. Kemény

Ferencz ur ó nsga kül-monostorutczai

házánál és elnöklete alatt, melyre az

illetőket hivatalos tisztelettel meghívja

Kolozsvárt, jul. 18. 1771.

GYARMATHY MIKLÓS,
alinspector.

(174) (12-12)

Óvás.

Miután Giergl István ur Pesten hamisított, utánzott Pagliano-Syrop eladásával foglalkozik, e miatt vele minden ösz-szekötetést megszünttettem és övom a t. cz. közönséget a hamisított syrop vásárlásától. Az utasítás közelebbi kiadásában neve törölve leend.

PAGLIANO JEROMOS,
az orvostan tanára Florenzben.

MOLL A. SEIDLITZ-PORA.

Központi szállítási rakhely a „Golyához“ czimzett gyógyszer-tár Bécsben.

Óvás: Tapasztalván, hogy az enyémnek szóról szóra után-nyomott, sőt a közönség ámitása végett hamisított név-aláírással ellátott használati utasítványokkal áruhatnak Seidlitz-porok, s evégett a kül-alak hasonlatosságánál fogva saját gyártmányommal könnyen felcserélhetetnek, ezen hamisítványok vásárlásától azon megjegyzéssel övök mindenkit, miszerint: „az általam készített Seidlitz-por minden katulyája hasonló készítményektől megkülönböztetésül saját véd-egym és aláírással van ellátva.

Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 1 frt. Használati utasítás minden nyelven.
E porok rendkívül s a legelterjedtebb esetekben bebizonyult gyógyhatásuk által minden eddig ismert házi szerek között tagadhatatlannal az első helyet foglalják el; mint azt sok ezer a császári birodalom minden részéből kezeinkhez küldött hálá-iratok a legreáztetesebbben tanúsítják, hogy e porok rögzött szoruló-soknál, emésztetlenség, gyomorhévnél, továbbá görcsök, vese és ideges bajokban, szívdobogásnál, ide-gesség okozta főfájás, vértolulás, csúszos fogfájdalomnál, végül hysteriára, bukóra és huzamos hányásra-hajlamnál a legjobb sikerrel alkalmaztatnak, s a legtartósabb gyógyhatást eredményezték.

Valódi minőségben kapható:

Kolozsvárt: Binder K., Wolff J., dr. Hintz György és Engel J. gyógytárnai-
ban és Karvázy József kereskedésében.

Dézsen: Krémer Samu.
Dévánt: Lengyel Gergely, gyógyszer.
Bazterczén: Szongott György.
Brassóban: Jekelius Nándor, gy. Schneider F.,
Eremias Döme.
Maros-Vásárhelyt: Bucher M.
N.-Szebenben: Müller K. gyógy., Sill Mihály.
Kőhalmon: Nagelschmied özv.

Krassóban: Bártok Sándor.
M.-Ujvárt: Ujváry Sándor gyógyszer.
N.-Váradon: Janky Antal, Kiss Samu.
Segesvárt: Teutsch J. B.
Szászsebes: Binder F., gyógyszer.
Szászváros: Spech Gusztáv, gyógyszer.
Szerdahelyt: Schimert F., gyógyszer.
Zilahon: Harmath S. F.

A fennebbi cégeknél létezik még ezen kívül:

A norvégiai Bergen városból való legtisztább és leghatályosabb

valódi Dorsch-halmájzsir-olaj.

Ára egy üvegnek 1 frt.

Minden üveg, más halmájzsir-olaj-fajtól leendő megkülönböztetés végett védjeggyel van ellátva.
A valódi Dorsch-halmájzsir-olaj mell és tüdő-bajoknál, scrophulus és rachitis betegségeiben legjobb gyógyhatással van; meggyógyítja a legelidűtebb köszvény- és csúzbajokat, valamint az időségi bőrkütegeket.
Ezen legtisztább és leghatályosabb halmájzsir-olaj faj a Dorsch-halaknak leggondosabb egybegyűjtése és kiválogatása által nyeretik, és általában semmi vegytani kezelés alá nem vonatik, hanem a bepecsételt eredeti üvegekben lévő folyadék épen és ugyanazon állapotban van, mint az közvetlenül a természet által nyújtott.
MOLL A., gyógyszerész és vegyész Bécsben.

Figyelemre méltó!

Magán vállalatoknál egy tiszta jellemű egyén azonnal alkalmazást nyerhet, ki részletes felmérést önállólag folytatni tud s egyszersmind rajz is — hold után történő fizetéssel munkájának pontosságára nézve biztosítékot nyújtván. Értekezni Stein János ur után.

(202) (16-18)

KIADÓ BIRTOK.

Ürmösön a vasut-statiótól egy negyed-óra távolságra, egy **250 holdas birtok**, nagyobb mennyiségű marha- és juh instructióval együtt haszn-bérbe adatik.

A birtokhoz minden-némű gazdasági épülete-ken kívül, egy 25 mázsás szeszgyár is tartozik.

Bővebb felvilágosítást nyerhetni **Ürmösön Lázár Mihálynál**, és Brassóban a „Nemere“

A hazai- és kül-irodalom legújabb termékei folyvást kaphatók és szívesen küldetnek házhöz megtekintés végett.

Ajándékoknak alkalmas
díszművek, gyémánt-kiadások és ifjusági iratok.

Olajnyomatu képek
diszes keretben
5 forinttól feljebb.

STEIN JÁNOS
könyv-, mű-, és hangjegy-
kereskedése
Kolozsvárt.

(206)

(7-*)

Térképek, földgömbök,
atlaszok és utazási kézi-könyvek.

Legújabb hangjegyek
különbéle hangszerekre.

Legdúsabb raktára kötött és kötetlen könyveknek
a tudomány minden ágából és minden nyelven.

Előfizetések minden bel- és külföldi újságra, divat-lapra és folyóírra elfogadhatnak.

Videki megrendelések azonnal és a legpontosabban teljesítenek.

Gazdasági, építészeti munkák

logtudományi és történelmi munkák.

Imakönyvek, egyszerű vagy a legpompásabb díszkötésben.

Mindenmü iskolai könyvek

IRODALMI UJDONSÁGOK!!

Stein János erd. muz. egyt. könyvtáros- s kiadó-nál Kolozsvárt megjelentek s minden hazai könyvtárosnál kaphatók:

MAGYAR POLGÁRI

törvénykezési rendtartás.

(1868. LIV. törvényezikk.)

Felvilágosító és utasító jegyzetekkel kísérté GROISZ GUSZTÁV, jogtudor, a kolozsvári m. kir. jogakademián a büntetőjog és a polgári törvénykezés ny. r. tanára, a bírói és jogtörténelmi államvizsgálati bizottságok tagja.

Nagy 8-rét, 662 lap. Ára 5 frt.

E munkában az elméleti és gyakorlati iránynak egyaránt elég van téve. A törvény előadása azon sorrendben történik a melyben a törvényben az egyes §§-ok következnek, ezt kívánván a munkának gyakorlati iránya, minthogy ezen előadási rendszer a törvény egyes határozmányainak felkeresését könnyíti; — azonban a törvény minden egyes címét és fejezetét egy általános bevezetés előzi meg, melyben az azon cím- vagy fejezetben tartalmazott elvek megismertetve és köllőleg megvilágosítva vannak, így e munka a jogtanuló ifjuságnak is hasznos tankönyvül szolgálhat; — végül a törvény eredeti szövegét felvilágosító és utasító jegyzetek kísérik s egyszersmind a fontosabb iromány-példák az illető helyeken felvették.

Azon körülmény, hogy szerző e munkának megírásával nem sietett, ennek csak előnyére szolgált, mivel így lehetséges lett, hogy a m. kir. curiának miut semmitőszéknek az új törvénykezési rendtartás életbelépte óta hozott elvi jelentőségű döntvényei mindenütt figyelembe tartattak és felhasználtattak, melyek pedig a törvény köllő értelmezésére igen hasznos anyagot nyújtanak, míg a törvény életbeléptével majdnem egyidejűleg megjelent munkák ezen hasznos anyagot merőben nélkülözik.

Községi faiskola.

Alapvonalok a gyümölcsstenyésztesre.

Községek, néptanítók, gazdák számára írta **Kőcsi Károly**, a kolozsvári ev. ref. főtanodában a természetrajz r. tanára.

(A szöveg közé nyomott 58 ábrával s egy tervlappal.)

Nagy 8-rét, X. és 200 lap. Ára 1 frt 50 kr.

Fábián Dániel népszerű egyházi beszédei.

Egy egész évre Ára 3 frt.

Kecskeméti lelkészi-tár.

A gyakorlati lelkészethez tartozó munkák gyűjteménye. Szerk. FÖRDÖS LAJOS.

III. füzet. Ára 1 frt 40 kr.

APÁCZA és KEGYENCZNÓ.

Regény: a bécsi életből. Írta HAFNER KÁROLY. Két kötet.

Ára 1 frt 60 kr.

Kisfaludy Sándor hátrahagyott munkái.

Kiadta: TOLDY FERENCZ. Négy kötet. Ára 4 frt 80 kr.

REFORM-ESZMEK,

közérdekű tarlózatok a kath. autonomia, az egyházi reform, a politika és egyház-társadalmi kérdések köréből.

A szabadság és felvilágosodás hívei számára. Írta BEZERÉDJ SÁNDOR. Ára 80 kr.

A pápaság története.

WEBER GYULA a „Democritos“ szerzője nyomán, a legújabb korig kidolgozva. I kötet. Ára 80 kr.

A vörös álarcz.

Regény. Írta MONTÉPIN X. Fordította Rajkay F. I. 4 kötet. Ára 4 frt.

Mezei gazdasági üzlettan.

Az ez irányban megjelent legjelesb szakmunkák felhasználása mellett a hazai viszonyokra alkalmazva. Írta KODOLÁNYI ANTAL. Ára 4 frt. 40 kr.

Útmutatás a kezdő-gazda gyakorlati kiképzésére.

Hazánk okszerű gazdáinak, de főleg azon ifjainak, kik a gazdasági pályára készűlnek, ajánlja BALAS ÁRPÁD. Ára 1 frt. 50 kr.